

Teknikföretagen

TEKNIKFÖRETAGENS BAROMETER

4:e KVARTALET 2016

Teknikföretagens konjunkturbarometer för 4:e kvartalet omfattar bedömningar från 522 företag. Försäljningen uppgår sammanlagt till 635 Mdr SEK, varav 78 % säljs på export.

Fortsatt splittrat

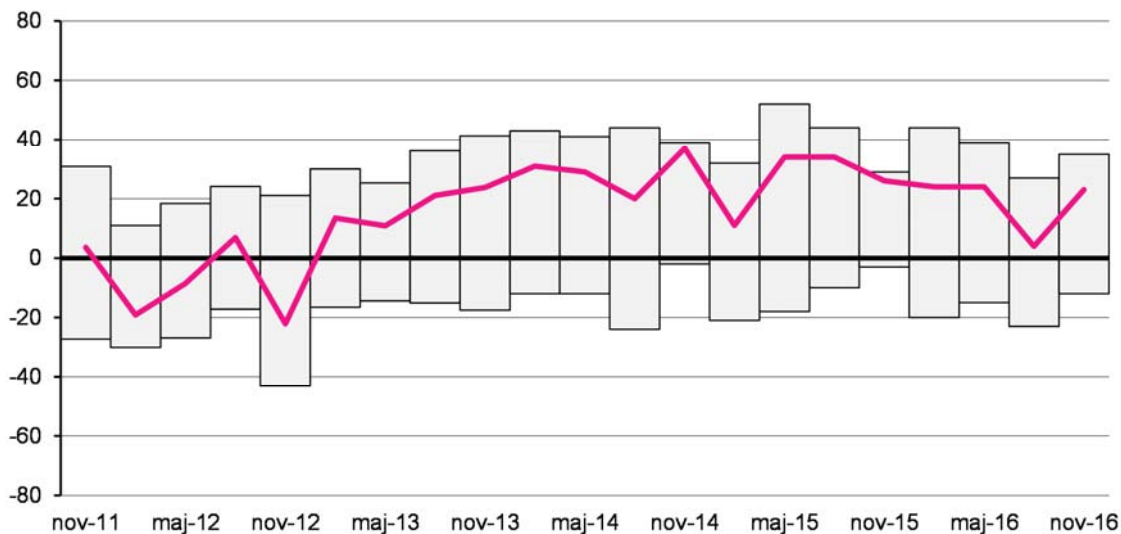
Orderingången för teknikindustrin ökar återigen efter uppbromsningen under tredje kvartalet. Den splittrade bilden fortsätter med bättre fart för transportmedel, medan en låg efterfrågan fortfarande gäller för investeringsvaror. Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjade ökar och närmar sig det långsiktiga genomsnittet. Behovet av ingenjörer ökar tydligt, men avtar något för yrkesarbetare.

Orderingången ökar för teknikindustri efter den tidigare tillfälliga svackan efter sommaren. Omfattningen är däremot fortsatt lägre jämfört med första halvåret i år och bilden mellan olika delbranscher divergerar. För underleverantörer sammantaget fortsätter orderingången att minska främst som följd av låg internationell efterfrågan.

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande har sammantaget ökat. Andelen ökar främst i metallvaruindustrin medan den är oförändrad i transportmedelsindustrin samt minskar för tillverkare av elmaskiner. Bristen på yrkesarbetare minskar något medan behovet av ingenjörer ökar tydligt. Behovet av övriga anställda är fortsatt låg.

”Bättre för transport, svagt för investeringsvaror

Exportorder tillbaka i tillväxt....

Andel teknikföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12

Ordergång teknikindustri jämfört med föregående kvartal. Säsongrensad X12

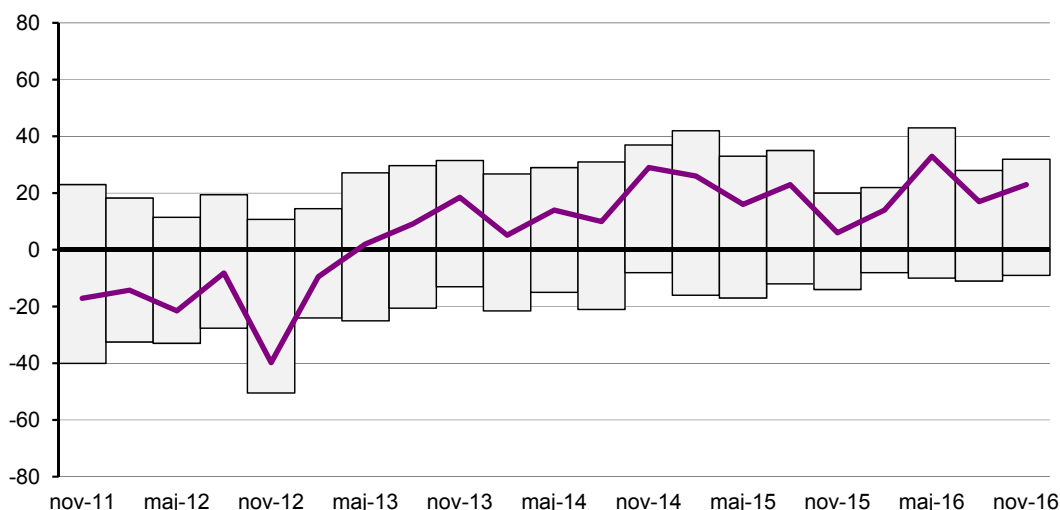
	Sverige	Ökat	Oför.	Minskat	=	Export	Ökat	Oför.	Minskat	=
> Metallvaruindustri										
aug-16		25	58	17	20		13	67	20	-7
nov-16	48%	32	49	19	8	52%	14	54	32	-18
> Varav metallbearbetning										
aug-16		28	52	20	8		30	65	5	25
nov-16	80%	32	54	14	18	20%	30	57	13	17
> Maskinindustri										
aug-16		11	81	8	3		16	65	19	-3
nov-16	22%	12	80	8	4	78%	15	68	17	-2
> Leverantörer till maskinindustri										
aug-16		23	56	21	2		20	33	47	-27
nov-16	35%	30	61	9	21	65%	10	56	34	-24
> Leverantörer till tele-och elektroindustri										
aug-16		42	51	7	35		21	36	43	-22
nov-16	49%	36	44	20	16	51%	20	54	26	-6
> Instrumentindustri										
aug-16		6	92	2	4		11	87	2	9
nov-16	5%	20	74	6	14	95%	12	85	3	9
> Bil-och transportmedelsindustri										
aug-16		22	65	13	9		29	46	25	4
nov-16	14%	42	56	2	40	86%	45	49	6	39
> Leverantörer till bilindustri										
aug-16		42	42	16	26		12	47	41	-29
nov-16	45%	26	63	11	15	55%	15	38	47	-32
> Leverantörer till bygg-och anläggningsindustri										
aug-16		21	66	13	8		10	85	5	5
nov-16	46%	30	56	14	16	54%	13	76	11	2
> 1-74 anställda										
aug-16		29	54	17	12		23	54	23	0
nov-16	57%	27	63	10	17	43%	29	52	19	10
> 75-150 anställda										
aug-16		27	61	12	15		17	66	17	0
nov-16	46%	24	53	23	1	54%	25	46	29	-4
> 151-500 anställda										
aug-16		16	71	13	3		23	61	16	7
nov-16	36%	28	56	16	12	64%	25	59	16	9
> 500- anställda										
aug-16		34	56	10	24		29	46	25	4
nov-16	15%	32	67	1	31	85%	39	51	10	29
> Teknikindustri totalt										
aug-16		28	61	11	17		27	50	23	4
nov-16	22%	32	59	9	23	78%	35	53	12	23
> Teknikindustri leverantörer totalt										
aug-16		30	57	13	17		13	51	36	-23
nov-16	40%	28	57	15	13	60%	13	52	35	-22

► ORDERLÄGET

Positivt är att orderingen för transportmedelsindustrin återigen ökar efter den tidigare tillfälliga dämpningen. Däremot är orderingen närmast oförändrad för andra kvartalet i rad för maskinindustrin och nedgången tilltar för metallvaruindustrin. För leverantörer sammantaget har orderingen fortsatt att minska något. Orderingen ökar visserligen för leverantörer till byggsektor samt till elektro- och teleindustrin men minskar för de två största grupperna eller leverantörer till maskin- och fordonsindustrin

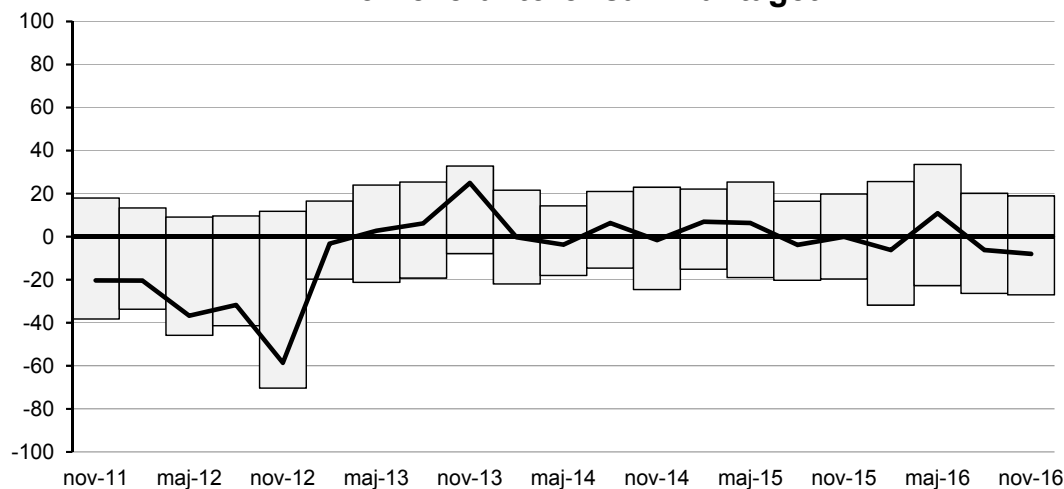
“Transport
tillbaka,
leverantörer
minskar något

...och fortsatt ökad ordergång på hemmamarknaden

Andel teknikföretag som anger att orderingen från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Fortsatt något färre order för leverantörer sammantaget

Andel leverantörer som anger att orderingen det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

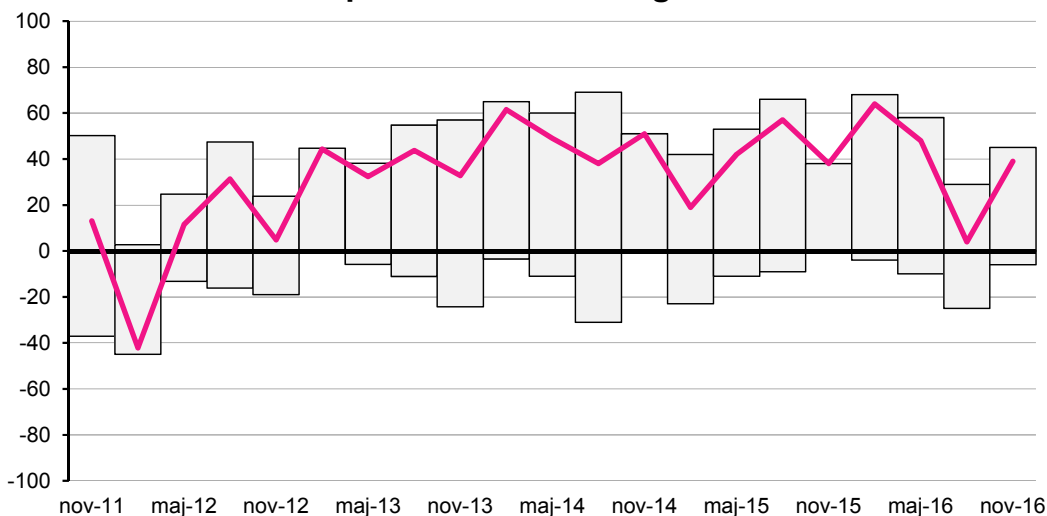
TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Orderingången inom transportmedelsindustrin har återigen tagit fart efter en tidigare tillfällig påverkan av modellbyten och produktionsstörningar.

Omfattningen är dock fortsatt lägre jämfört med det starka första halvåret i år. Orderingången ökar i ungefär samma omfattning från hemma- och från exportmarknaden. Trots bättre utfall i orderingång är rapporteringen rörande orderstockarna dämpad. Knappt en femtedel anser orderstocken som större än normalt jämfört med drygt en femtedel föregående kvartal.

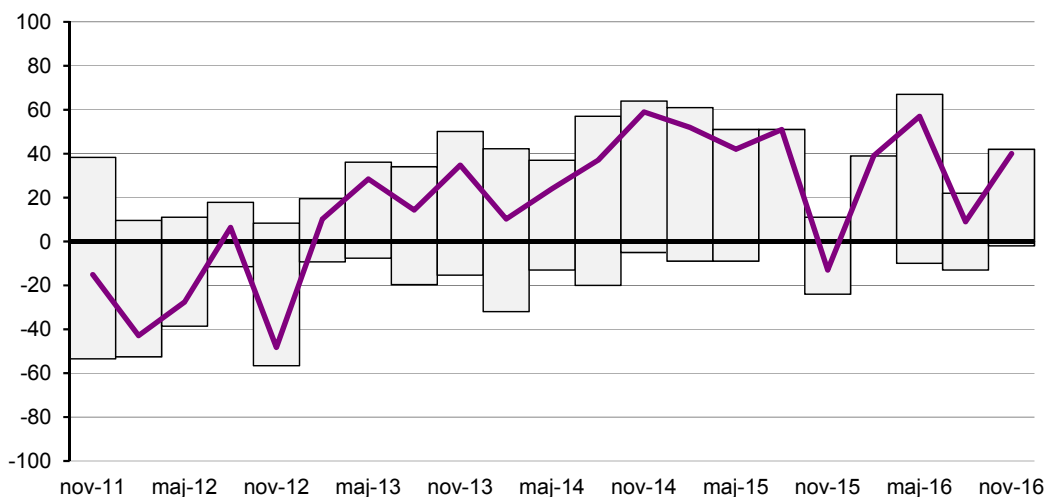
“Order-
ingången
återigen upp

Exportorder tillbaka i god tillväxt...

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12

...och samma gäller på hemmamarknaden

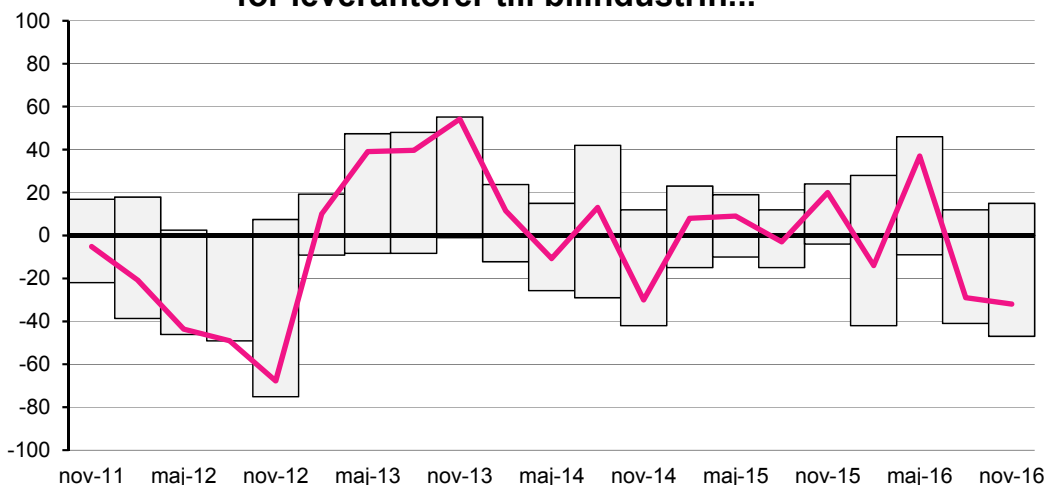
Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL BILINDUSTRI

Den sammantagna ordringången minskar i något högre omfattning för leverantörer till bilindustri jämfört med föregående kvartal. Bidraget till detta kommer från exportorder där nedgången tilltagit något. Däremot ökar fortfarande hemmaorder, men inte i lika hög omfattning som tidigare i år. Rapporteringen rörande orderstocken visar en försämring. Allt fler eller knappt en femtedel av företagen anser den som mindre än normalt mot knappt en tiondel föregående kvartal.

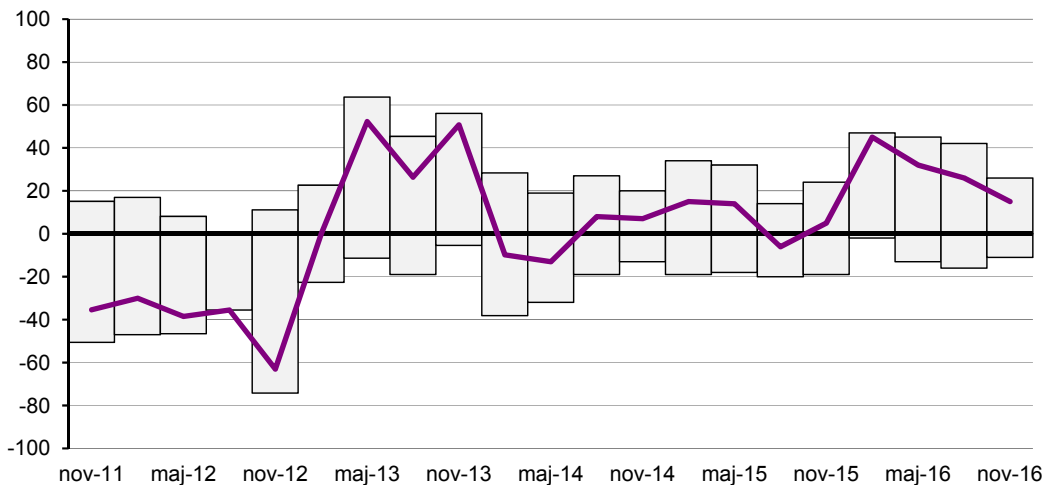
”Minskad
ordringång
och mindre
orderstock

Fortsatt minskande exportorder för leverantörer till bilindustrin...

Andel leverantörer till bilindustrin som anger att ordningången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och dämpas ytterligare på hemmamarknaden

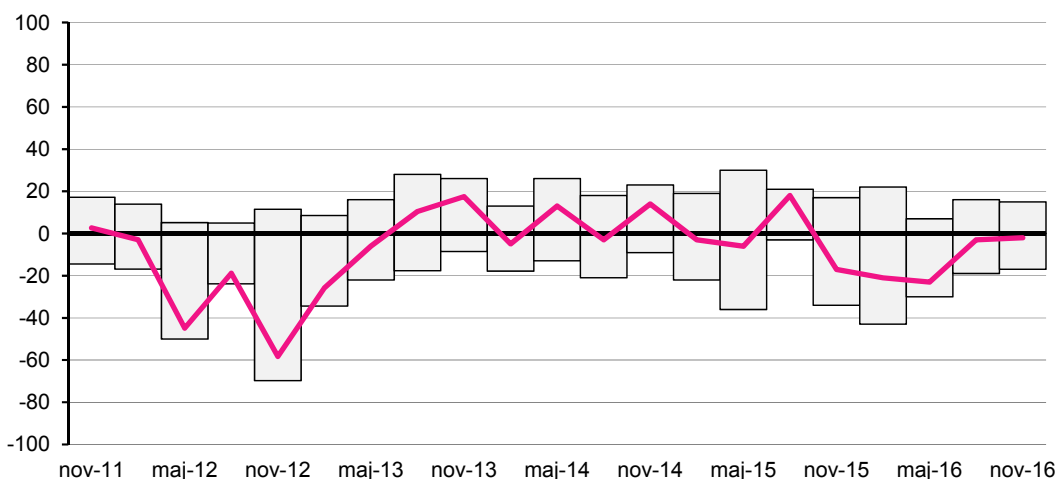
Andel leverantörer till bilindustrin som anger att ordningången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► MASKININDUSTRIN

Orderingången till maskinindustrin rapporteras återigen som närmast oförändrad under fjärde kvartalet. Exportorder minskar marginellt medan hemmaorder ökar lika marginellt. Orderingången inom maskinindustrin ökar något för s.k. allmänna maskiner (lyft,gods,kyla,ventilation m.m.) men minskar i övriga delbranscher, främst maskiner till tillverkningsindustri exkl.teknikindustri. Den sammantagna rapporteringen rörande orderstocken visar små förändringar. Vardera en femtedel anser den som större respektive mindre än normalt.

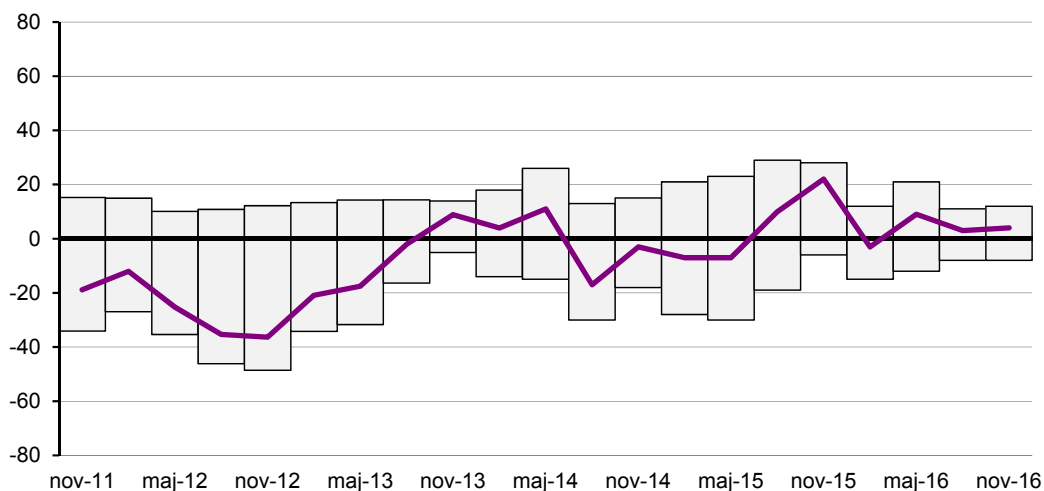
”Fortsatt stagnerad orderingång

Maskinindustrins exportorder har stagnerat...

Andel maskinföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och likartat för hemmaorder

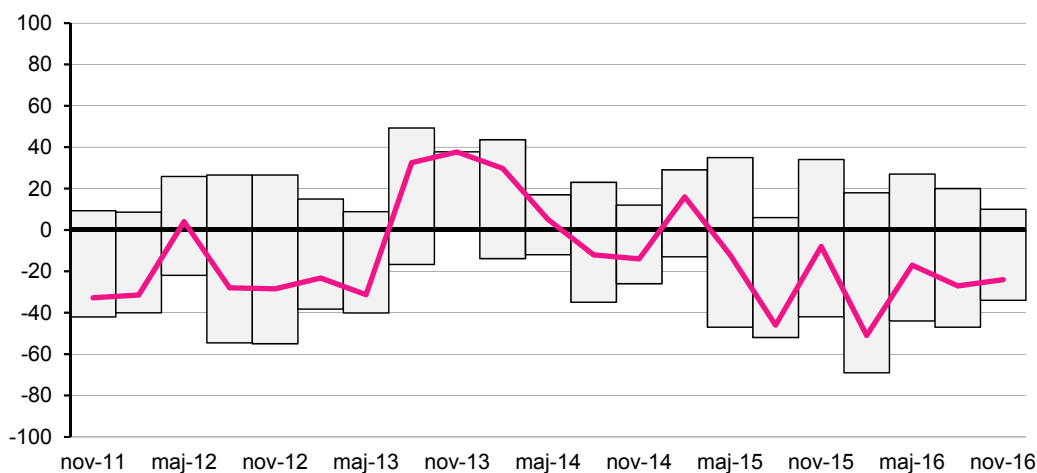
Andel maskinföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL MASKININDUSTRIN

Orderingången fortsätter minska från exportmarknaden men i något mindre omfattning för leverantörer till maskinindustrin. Order från hemmamarknaden har samtidigt förbättrats. Missnöjet rörande orderstocken är fortsatt utbredd om än inte lika mycket som föregående kvartal. Färre eller vart fjärde företag anser orderstocken som mindre än normalt, mot 40 procent föregående kvartal. Oförändrat eller vart sjätte företag anser den som större än normalt.

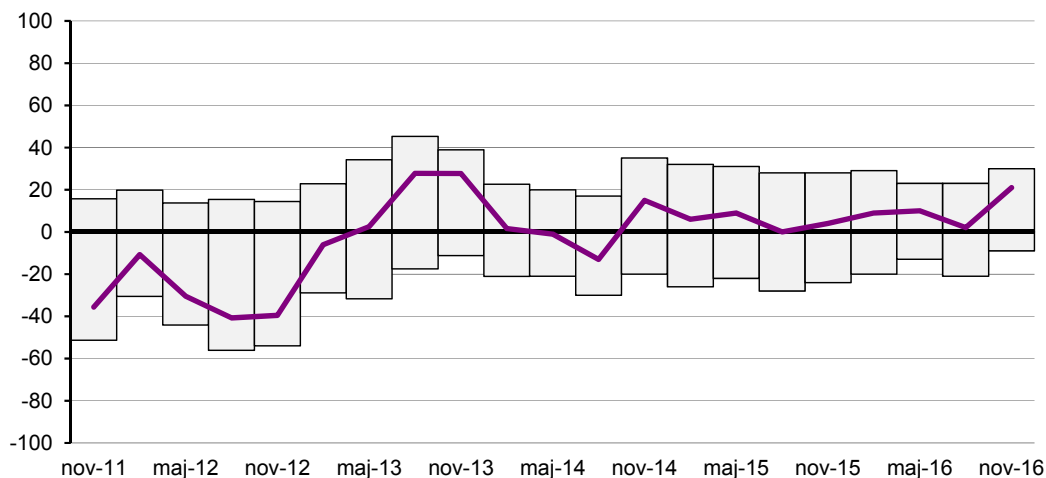
“Minus på export, hemma ökar

Exportorder för leverantörer till maskinindustrin fortsätter minska...

Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men ökar på hemmamarknaden

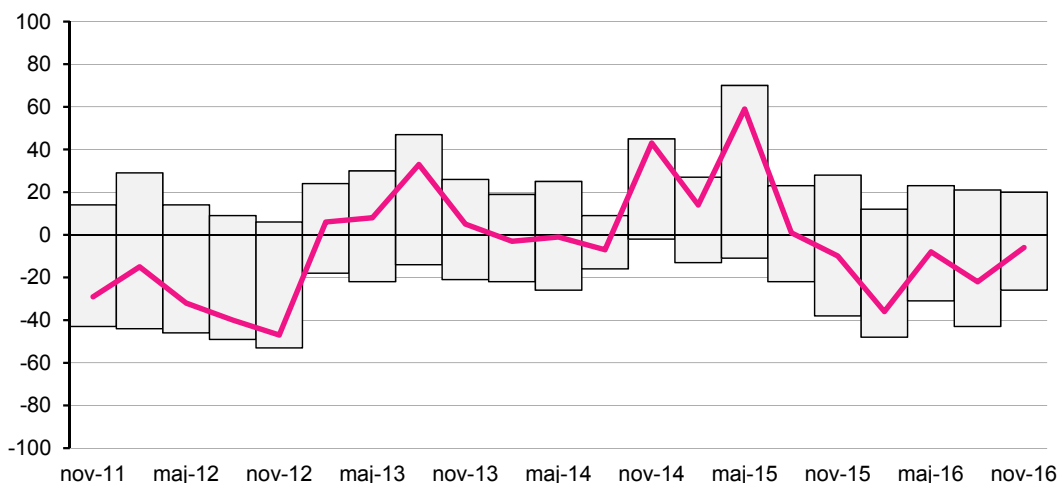
Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► ELEKTROINDUSTRIN SAMT LEVERANTÖRER

Orderingången för leverantörer till tele- och elektroindustrin ökar i ungefär samma låga omfattning som föregående kvartal. Exportorder minskar i mindre takt medan den tidigare starka ökningen i hemmaorder dämpas. För instrumentindustrin ökar orderingången sammantaget i samma låga omfattning som tredje kvartalet. Tillverkare av elmaskiner rapporterar fortsatt marginell ökning i total orderingång. Hemmaorder ökar här i något lägre omfattning, medan exportorder är närmast oförändrad.

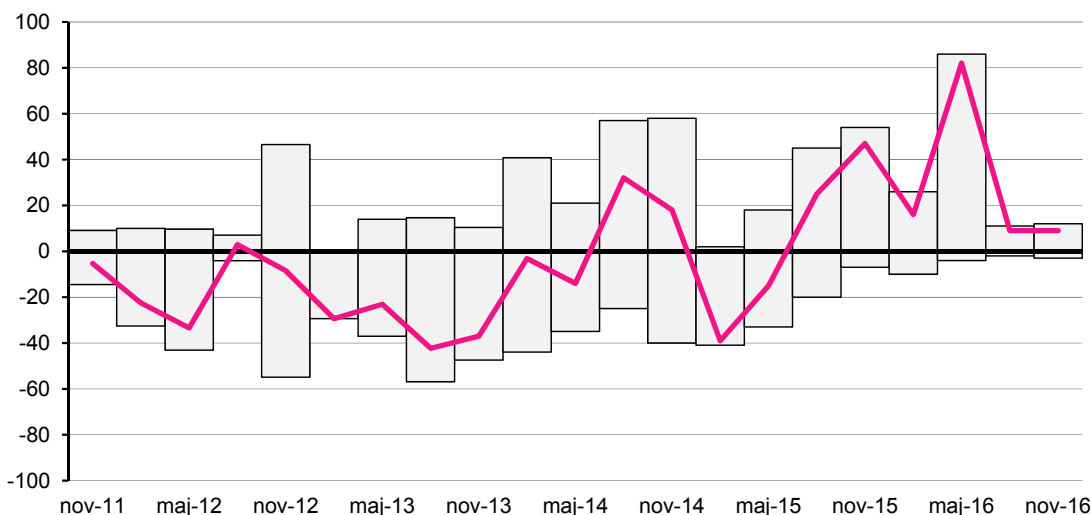
“Fortsatt begränsad efterfrågan”

Nedgången i exportorder för leverantörer elektroindustrin avtar

Andel leverantörer till elektro- och teleindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) resp. minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Exportorder till instrumentindustrin fortsatt dämpad

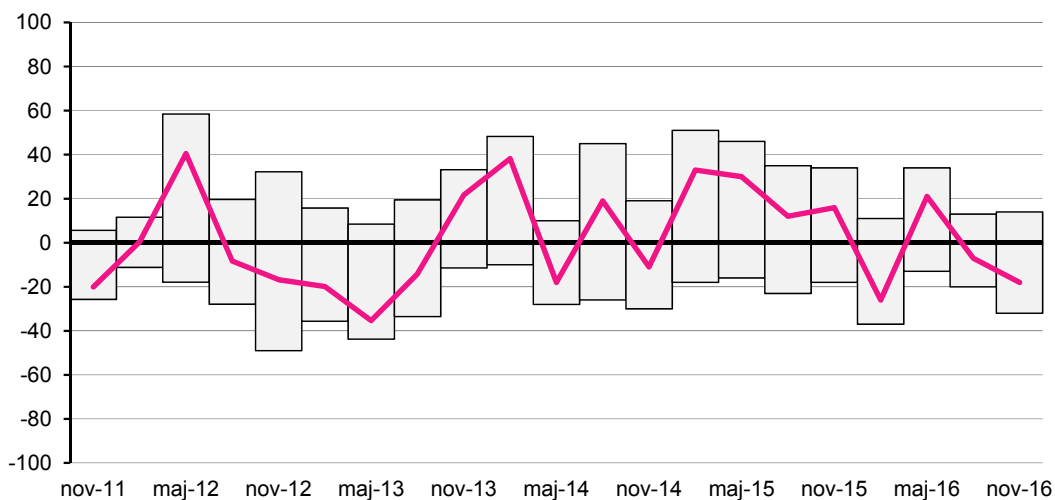
Andel instrumentföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

► METALLVARU- OCH METALLBEARBETANDE INDUSTRI

Orderingången rapporteras sammantaget som närmast oförändrad i metallvaruindustrin. Order från hemmamarknaden har visserligen förbättrats men nedgångstakten i exportorder däremot tilltagit. Delbranschen metallbearbetande företag specialiserade på omformning, ytbehandling m.m redovisar ett bättre orderläge genom en ökad tillväxt i hemmaorder medan exportorder fortsätter öka men i lägre takt än tidigare. Den sammantagna rapporteringen rörande orderstocken visar ett något bättre utfall än föregående kvartal då något färre anser den som mindre än normalt.

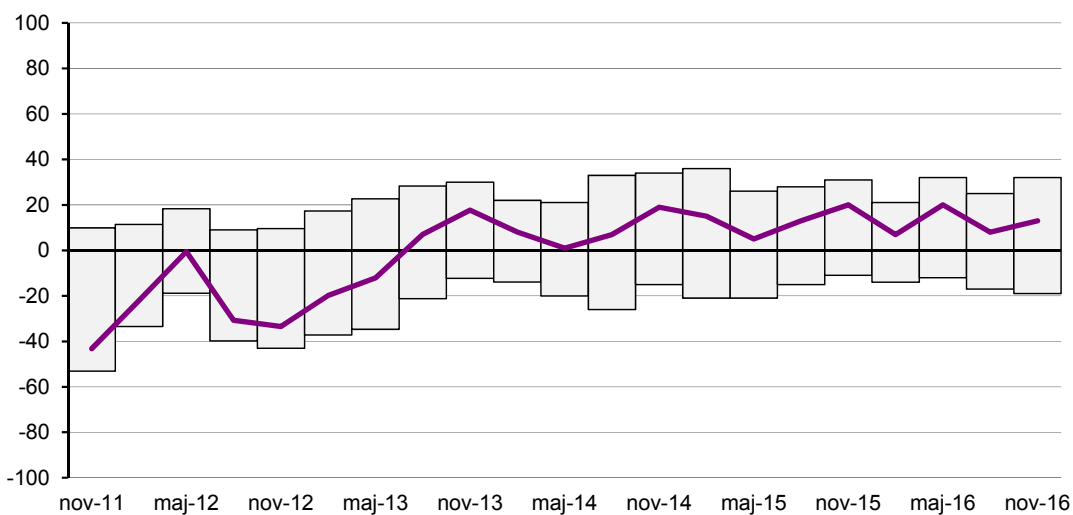
”Nedåt på export, hemma ökar

Exportorder fortsatt nedåt för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men kvar på plus på hemmamarknaden

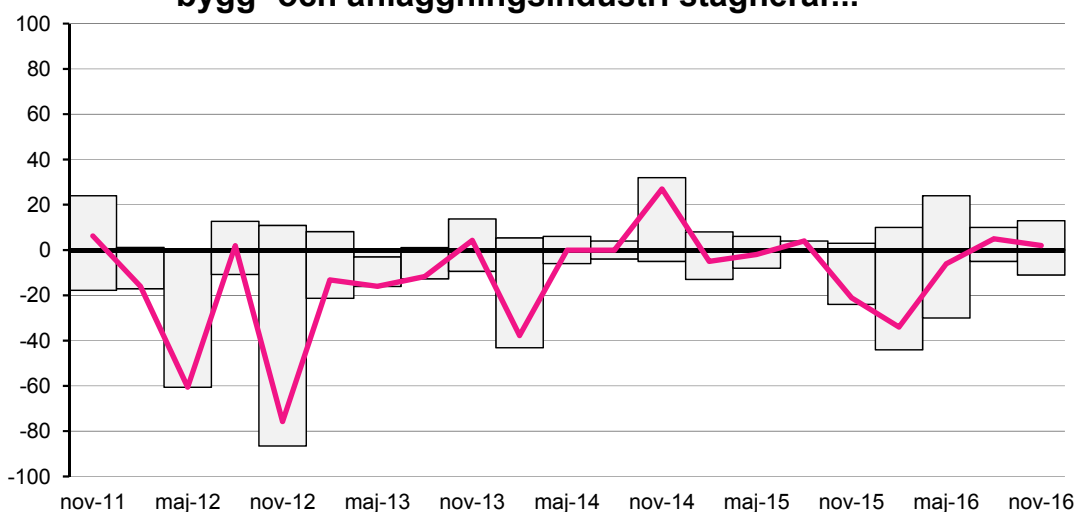
Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► **LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGSINDUSTRI**

Orderingången för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin ökar sammantaget i oförändrat låg omfattning som under tredje kvartalet. Positivt är att hemmaorder ökar i högre omfattning. Däremot är orderingången från exportmarknaden i stort sett oförändrad. Rapporteringen rörande orderstocken visar en liten förbättring. Något fler eller en fjärdedel anser orderstocken som större än normalt samtidigt som oförändrat en femtedel anser den som mindre än normalt.

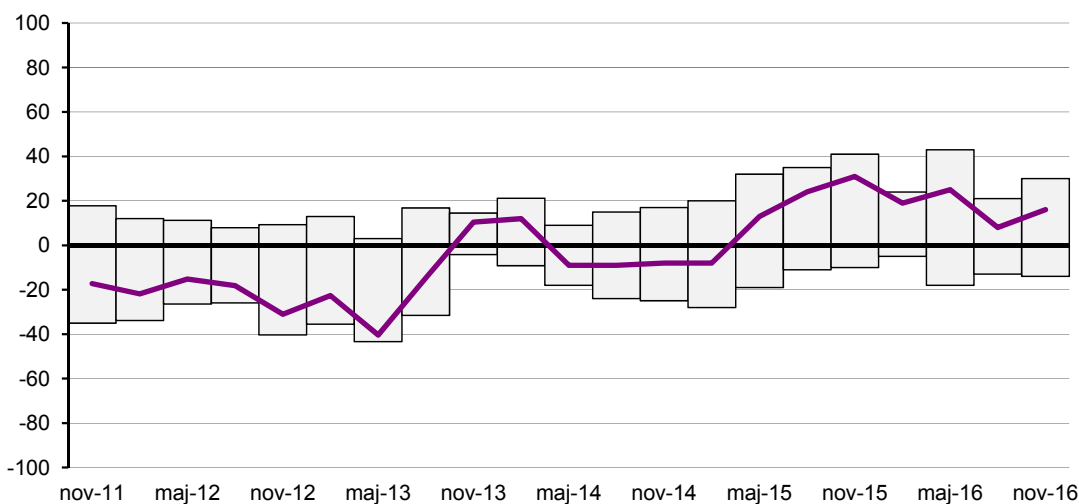
”Lite bättre hemma, oförändrat svag export

Exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustri stagnerar...

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

...men ökar åter på hemmamarknaden

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustri som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► ÖKAT BEHOV INGENJÖRER

Bristen på ingenjörer ökar i relativt hög omfattning eller med sex procentenheter och omfattar 30 procent av företagen. Behovet av ingenjörer ökar i samtliga delbranscher utom för tillverkare av elmaskiner och elapparatur. Metallvaru- och instrumentindustrin följt av leverantörer till elektroindustrin är de som särskilt rapporterat ett ökat behov av ingenjörer. Samtidigt är bristen oförändrad i transportmedelsindustrin. Behovet av ingenjörer har ökat i samtliga storleksgrupper utom för de största företagen som rapporterar ett något minskat behov.

Behovet av yrkesarbetare minskar marginellt till 22 procent av företagen. Behovet varierar dock mellan delbranscher. Minskningen sker främst i maskin- och transportmedelsindustrin. Däremot ökar efterfrågan för tillverkare av elmaskiner och elapparatur samtidigt som behoven är oförändrade i metallvaru- och instrumentindustrin. Bland leverantörer ökar efterfrågan på yrkesarbetare främst för leverantörer till elektroindustrin följt av leverantörer till bilindustrin. Behovet rapporteras som oförändrat för leverantörer till maskinindustrin.

”Ökning för ingenjörer, lägre för yrkesarbetare

Andelen företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

Procentenheter	Metallvaruindustri	Maskinindustri	Lev. till maskinindustri	Ei-maskiner	Lev. till tele- och elektroind.	Instrumentind.	Bil- och transportmedel	Lev. till bilindustri	Lev totalt	Teknikindustri totalt
Yrkesarbetare										
Maj-16	26	14	32	12	27	15	24	20	22	20
Aug-16	31	21	32	15	23	18	21	23	24	23
Nov-16	31	18	32	19	29	18	15	25	25	22
Ingenjörer/Tekniker										
Marj-16	22	22	23	25	23	19	17	22	21	22
Aug-16	21	28	22	33	23	22	19	23	22	24
Nov-16	29	32	26	32	29	28	19	26	25	30

Säsongrensad X12

Kapacitetsutnyttjandet

► ÖKAR

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande har ökat jämfört med föregående kvartal och omfattar nu 38 procent.

Tillverkare av elmaskiner och leverantörer till elektroindustrin rapporterar däremot ett lägre utnyttjande, särskilt elmaskiner.

Transportmedelsindustrin rapporterar ett oförändrat utnyttjande som också är betydligt lägre, eller tio procentenheter, jämfört med det starka första halvåret i år.

För övriga delbranscher och grupper av leverantörer ökar utnyttjandet, främst i metallvaruindustrin och för leverantörer till maskinindustrin följt av leverantörer till bygg- och anläggningsindustri. Kvartalets utfall visar samtidigt att utnyttjandet nu börjar närma sig det långsiktiga genomsnittet på 40 procent av företagen.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

Procentenheter	Nov -16	Aug -16	Maj -16
Metallvaruindustri	33	26	27
Leverantörer till bygg- och anläggningsindustri	31	25	35
Maskinindustri	42	38	37
Leverantörer till maskinindustri	30	23	29
Elmaskiner	30	46	32
Leverantörer till tele- och elektro	37	40	31
Instrumentindustri	46	44	37
Bil- och transportmedelsindustri	29	29	39
Leverantörer till bilindustri	30	28	27
Leverantörer sammantaget	33	29	30
Totalt teknikindustri	38	34	34

Säsongsrensad X12

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Anders Rune, 08-782 08 36, anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

**I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
- TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME**

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se